

Ключевые слова: экологическое воспитание, экологический кризис, энтропия, законы физики, синергетика, устойчивое развитие.

S. Menyailov

KNOWLEDGE OF PHYSICS AS A FACTOR OF PUPILS ENVIRONMENTAL EDUCATION

The article discusses methods of promotion of environmental education of pupils in teaching physics. Disclosure by a teacher of relationships of the physics laws with the environment allows pupils to feel the harmony of the world and use natural reserves of the country with maximum efficiency in the future and realize the limitations to economic activity imposed by the physics laws in order to the development of the country continues without losses for future generations.

Key words: environmental education, environmental crisis, entropy, the laws of physics, synergetics, sustainable development.

УДК 372.881.161.2'35

В. В. Вітюк, Л. С. Тарасюк

ОРФОГРАФІЧНА ГРАМОТНІСТЬ ЯК ПОКАЗНИК РІВНЯ ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

У статті розглянуто орфографічну грамотність як показник рівня писемного мовлення у молодших школярів та як одну зі складових комунікативної компетентності у початковій загальній освіті. Автор статті передбачає розв'язання окресленої проблеми шляхом виконання системи правописних вправ і завдань комплексного характеру, які сприяють розвитку правописної пильності, пам'яті, творчого мислення, збуджують інтерес до навчання орфографії, допомагають учителю стимулювати письмову творчість учнів у всій її складності.

Ключові слова: правопис, орфограма, орфографічна грамотність, комунікативна компетентність, репродуктивні, продуктивні, конструктивні, творчі вправи і завдання.

Постановка проблеми у загальному вигляді. У сучасних умовах реформування в Україні початкової загальної освіти особливої актуальності набуває проблема формування в учнів ключової комунікативної компетентності «шляхом засвоєння доступного і необхідного обсягу знань з мови, опанування всіх видів мовленнєвої діяльності» [2, с. 5]. Комунікативна компетентність молодшого школяра виявляється у здатності успішно користуватися українською мовою залежно від мети висловлювання та ситуації спілкування, тому робота над мовною теорією підпорядковується завданням розвитку мовлення. Варто зазначити, що комунікативно-діяльнісний підхід до навчання української мови спонукає вчителя початкової школи розвивати мовлення учнів не лише на спеціально відведених для цього уроках, а й систематично під час засвоєння мовного матеріалу, зокрема орфографії. Адже правописні вміння і навички є невід'ємним елементом писемного мовлення та показником інтелектуального рівня особистості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання цієї проблеми. Аналіз наукових джерел засвідчив, що сучасні дослідники правопису пропонували різні підходи до орфографічних вправ: роботу над орфографічними помилками (О. Біляєв); авторські розробки вивчення правопису іменників, прикметників, числівників, займенників, прислівників, дієприкметників, дієприслівників, прийменників, часток (М. Бардаш); опрацювання орфографічного матеріалу на фонетико-орфоепічній основі (Л. Симоненкова, М. Вашуленко, О. Караман); систему вправ залежно від лінгвістичної природи написань в умовах близькоспоріднених мов (О. Хорошковська); технологію формування у школярів орфографічних навичок у зв'язку з різними структурними рівнями української мови в умовах інтерференційного мовленнєвого середовища (І. Хом'як); навчання української орфографії у зв'язку з вивченням будови слова і словотвору в школах із російською мовою навчання (С. Яворська, О. Коломійченко).

Мета і завдання статті. Укласти систему правописних вправ і завдань як передумову для формування національно свідомої, духовно багатой мовної особистості, яка вміє комунікативно правильно і доцільно користуватися засобами рідної мови в усіх видах мовленнєвої діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз лінгвістичної, психологічної та методичної літератури дозволяє констатувати, що роботі над удосконаленням правописних умінь і навичок приділяється певна увага. У період антиграматизму (40-і роки XIX ст.) поширення набула методика механістичного вироблення у школярів орфографічних умінь і навичок, яку заперечували вчені граматичного напрямку (І. Буслаєв, К. Ушинський та ін.), сучасні дослідники правопису (О. Біляєв, М. Вашуленко, І. Хом'як та ін.). Так, С. Чавдаров вважав, що в учнів слід розвивати правописну пильність, застерігав від вироблення механічних навичок, наголошував на свідомому навчанні. Серед вправ з орфографії вчений виділив творче списування, різні види диктантів, роботу з орфографічним словником, перекази, твори. Останнім надавав особливого значення, оскільки в процесі довільного письма учні майже не звертаються до правил: «...безпомилково написані твори рідше зустрічаються, ніж безпомилково написані диктанти, бо, пишучи твір чи переказ, учень зосереджує свою увагу і на змісті викладу, і на орфографії, а це нелегко» [4, с. 187].

Спостереження за навчальним процесом, бесіди з учнями переконують у тому, що орфографічні помилки найчастіше виникають не тому, що учень не знає правила (більша частина учнів знає теорію), а тому, що він не вміє застосовувати його у власних висловлюваннях. Здебільшого під час написання творчих робіт учні рідко замислюються в процесі письма, навіть найскладніші випадки не викликають у них сумнівів, хоч пишуть не завжди правильно. Звідси випливає висновок про те, що орфографію необхідно вивчати у тісному взаємозв'язку з розвитком зв'язного мовлення учнів. Не можна обмежувати навчання правопису лише теоретичними знаннями, традиційними вправами на зразок: на місці крапок поставити потрібні букви, розкрити дужки, вибрати правильне написання тощо. Проблема полягає в тому, що вчителі мало часу на уроці приділяють завданням, вправам, які сприяють виробленню у школярів умінь змістовно й грамотно створювати зв'язні висловлювання. Причому такі вправи потрібні не лише на спеціальних уроках розвитку мовлення, а й на аспектних – під час вивчення правописних тем. За умови постійного вправлення та активного навчання можна досягти ефективного результату у виробленні в

учнів правописних навичок.

На нашу думку, орфографічна грамотність є показником рівня писемного мовлення і результатом мовної компетентності молодших школярів, а рівень розвитку писемного мовлення визначає мовленнєва компетентність. У свою чергу, мовна і мовленнєва компетентність є основними складовими комунікативної компетентності. Тому одним із шляхів формування у молодших школярів здатності комунікативно правильно і доцільно користуватися мовою у конкретних ситуаціях спілкування є запровадження системи правописних вправ і завдань комплексного характеру, які сприяють розвитку правописної пильності, пам'яті, творчого мислення, збуджують інтерес до навчання орфографії, допомагають учителю стимулювати письмову творчість учнів у всій її складності.

У «Словнику української мови» система (від грецького *systema* – ціле, утворене з частин сполучення) трактується як «порядок, зумовлений правильним, планомірним розташуванням та взаємним зв'язком чого-небудь; будова, структура, що становить єдність закономірно розташованих та функціонуючих частин» [7, с. 203 – 204]. При цьому ті частини, з яких вибудовується система, є елементами (від лат. *elementum* – первинна матерія) системи. Дослідження різних систем відбувається в межах системного підходу, завданням якого є розроблення методів дослідження і конструювання складних за організацією об'єктів як систем.

На користь цього твердження свідчить визначення С. Чавдарова: «Система, – пише він, – означає не тільки те, що одне йде за одним, а й те, що в результаті цього учні набувають не ізольовані, а синтезовані знання, об'єднані ланцюгами змістових зв'язків, які з маси різних відомостей певного роду творять одне ціле. Система означає, що навчальний матеріал відповідає життєвій дійсності і стає очевидним для учнів: система включає класифікацію явищ, встановлення родів і видів, класів і підкласів» [4, с. 44]. Недоліком цього визначення нам видається те, що відсутня вказівка на значення креативної діяльності. Т. Ладиженська визначає систему як «таку послідовність навчання творів у цілому, в якій передбачено розвиток в учнів необхідних умінь і навичок роботи над твором із поступовим ускладненням різних за темою і жанром творів» [6, с. 14].

Оскільки вправи є реалізацією вміння застосовувати знання орфографічних правил на практиці, вибираючи ту чи іншу орфограму та обґрунтовуючи її написання, то нами була розроблена система правописних вправ і завдань. Системність вправ – це перша і головна умова їх успіху, «нестача цієї системності – головна причина, чому чисельні і тривалі вправи з орфографії дають досить невисокі результати» [8, с. 176]. Ми керувалися положенням С. Чавдарова про те, що вправ має бути достатня кількість, залежно від ступеня труднощі тих чи інших орфограм [4, с. 46]. Дидактична суть методу вправ, за словами Л. Рожило, полягає у спрямуванні вчителем своїх вихованців на вироблення мовних умінь і навичок «за допомогою спеціальних завдань, виконуваних учнями», «вправи – це невід'ємна складова вивчення мови, оволодіння високою культурою усного і писемного мовлення» [5, с. 77]. У цих твердженнях необхідно звернути увагу на те, що поряд стоять терміни «завдання» і «вправи», які в методичній науці переважно ідентифікуються: завдання, з одного боку, може входити у вправу як його складова, з іншого, – завданням може вичерпуватися вправа [9, с. 102]. Вправи – це «система усних чи письмових робіт, спрямованих на засвоєння теоретичного матеріалу, формування мовних та мовленнєвих умінь і навичок та перевірку якості засвоєння» [3, с. 82].

На основі вищенаведених трактувань ми розробили власну систему вправ для учнів 2–4 класів з урахуванням етапів роботи з орфографії у процесі роботи над зв'язними висловлюваннями:

- 1) репродуктивні вправи;
- 2) продуктивні вправи;
- 3) конструктивні вправи;
- 4) творчі вправи і завдання;
- 5) робота над помилками.

Репродуктивні вправи мають на меті виявити і розпізнати орфограму за графічним вираженням, за місцем орфограми, оскільки головна причина значної кількості правописних помилок полягає в тому, що учні не відчують «орфографічних місць», не виявляють особливостей мовних явищ, які становлять зміст орфограм [1, с. 8]. А не знайшовши орфограми, учень не відчуває потреби у застосуванні теоретичних знань. Для вироблення умінь «бачити» орфограми необхідно планувати виконання вправ у визначеній методикою послідовності: а) вправи на розпізнавання орфограм під час зорового сприймання тексту; б) вправи на розпізнавання орфограм під час сприймання тексту на слух; в) вправи для записування текстів із пропуском орфограм.

Вправи на розпізнавання орфограм під час зорового сприймання тексту

Завдання. Прочитай народні прикмети. Випиши слова з апострофом. Пригадай правило і поясни вживання апострофа. Наведи свої приклади народних прикмет, у яких є слова з апострофом.

Падає м'який сніг – на врожай, а коли тепло, то літо буде дощовим. Голуб, відпочиваючи, ховає одну ніжку в пір'я – чекай різкого похолодання. Перед дощем на листках плакучої верби з'являються крапельки вологи. Комарі та мошки в'ються стовпом у повітрі – на гарну погоду. Перед дощем реп'ях розкриває свої колючки.

Вправи на розпізнавання орфограм під час сприймання тексту на слух

Завдання. Уважно прослухай текст, випиши слова з орфограмою «Написання ненаголошених *е, и*». Склади 1 – 3 речення про українську вишиванку.

У народній вишиванці втілено чудеса народної вигадки. На вишиванці розміщені різні орнаменти. Праця над вишивкою радісна і клопітка. Поруч з нею завжди пісня (З журналу).

Вправи для записування текстів із пропуском орфограм

Завдання. Білочці знайома сорока розповіла історію про синочка сича. У тексті розповіді є пропущені букви. Допоможи сороці вставити потрібні літери *е* або *и*. Чи знаєш ти, хто такий сич? Склади про нього 1 – 3 речення.

*Серед дня с...чення полетіло навмання,
Навмання пол.....тіло і кр..лечко надломило.
Плаче, бідне, у кущах, зве с...чиху і с...ча.
Прил..тіли батько й мати до свого с...ченняти.*

Продуктивні вправи передбачають обґрунтування написань за допомогою вивчених орфографічних правил, правильне написання слів із вивченими орфограмами. Проте «вивчити формулювання правила і засвоїти правопис з допомогою правила – не одне і те ж» [1, с. 9]. Серед причин появи орфографічних помилок, крім тих, які зумовлені незнанням правил, є невміння застосовувати правила на письмі. Користуватися правилом на практиці

означає розмірковувати, створюючи судження про застосування чи незастосування загального правила у конкретному випадку, розпізнавати орфограми і кваліфікувати їх граматично. Основні види продуктивних вправ: текстуальне, ускладнене списування; вправи за зразком; вибіркового диктанта, дослідження-відновлення.

Текстуальне списування ще називають копіюванням через відтворення тексту без будь-яких змін, а **ускладнене** має на меті виконання орфографічного завдання із застосуванням правила. Під час текстуального й ускладненого списування у школярів розвивається увага, спостережливість, зорова та моторна пам'ять.

Завдання. Прочитай і спиши. Які слова пишуться з великої літери? Чому? Склади розповідь про своє місто.

*У кожній країні є головне, найважливіше місто. Його називають столицею. Столиця України – місто **Київ**. Центральна вулиця в Києві – **Хрещатик**. **Київ** розкинувся на берегах **Дніпра**.*

Виконуючи **продуктивні вправи за зразком**, учні добирають власні приклади на відповідне правило, виписують із підручників, словників, художніх текстів відповідний матеріал, за зразком конструюють мовні одиниці, замінюють одні форми іншими.

Завдання. Утвори нові слова за зразком. Які з них ти записав без апострофа. Чому? Наведи самостійно приклади слів за аналогією до поданої вправи.

Хлопець – хлоп'ячий, риба – ..., камінь – ..., олово – ..., дерево – ..., глина – ...

Завдання. До слів лівої колонки добери слова із правої колонки. Підкресли слова, які потрібно писати з великої літери.

<i>Країна</i>	<i>Луцьк</i>
<i>місто</i>	<i>Україна</i>
<i>річка</i>	<i>Дністер</i>
<i>село</i>	<i>Калинівка</i>

Суть **вибіркового диктанту** полягає в тому, що учні, слухаючи текст, пишуть не все, а за завданням учителя виписують у свої зошити лише окремі слова, словосполучення, що мають певні орфограми. З метою розвитку зв'язного мовлення можна продиктувати текст, на основі якого школярі визначають і запишуть задані категорії слів, під час перевірки зачитують не окремі слова, а пригадають речення, в яких ці слова зустрічались. Для цього добирається цікавий зв'язний текст. Позитивним у цьому диктанті є те, що він не потребує великих затрат часу, вимагає швидкої реакції учня, активізує розумову діяльність, розвиває аналітичне мислення, вчить працювати уважно й зосереджено. Вибірковий диктант використовується передусім для закріплення тих орфограм, які не залежать від контексту. До них можна віднести вживання знака м'якшення, апострофа, великої букви, подовження приголосних, правопис префіксів, ненаголошених голосних.

Завдання. Виписати слова з подовженими м'якими приголосними звуками.

Українська піч за своїм призначенням виконувала багато функцій. Одна з найвагоміших – це збереження домашнього вогнища, яке за древніми віруваннями вважалося основним оберегом дому від злих сил. Ритуального значення набирав сам процес випікання хліба. Піччю, як оберегом єднання родини, майстерності у випіканні, славилася кожна господиня (За О. Смоляк).

Як **інноваційну продуктивну вправу** рекомендуємо проводити **дослідження-відновлення**, яке розвиває увагу, пам'ять, мислення школярів, у ході його виконання учні

пізнають правописні закономірності, встановлюють між ними зв'язки, роблять відповідні висновки. Наприклад, відновити словосполучення, дібравши з довідки необхідні за змістом слова, пояснити вживання великої літери. Скласти 2 – 3 речення з утвореними словосполученнями.

Група 1. *Тарас Григорович..., гори..., ...лавра, ...область, вулиця..., День..., журнал..., ...океан, ...море, Син..., свято..., річка...*

Довідка: *Шевченко, Карпати, Дніпро, Києво-Печерська, Волинська, М. Грушевського, Незалежності, «Барвінок», Тихий, Чорне, Божий, Покрови.*

Під час виконання **конструктивних вправ** учні порівнюють вивчені мовні явища за умовами вибору правильних написань; добирають власні приклади до вивчених орфограм; знаходять орфографічні помилки (у своїй і чужій роботі); шукають інформацію про написання слів в орфографічних, тлумачних словниках. Це вправи на добір синонімів (антонімів), на розрізнення значень слів, на добір слів за певними семантичними та орфографічними ознаками, орфографічне редагування, моделювання, синтетичне конструювання.

Під час виконання **вправ на добір синонімів, антонімів, на розрізнення значень слів, на добір слів за певними семантичними та орфографічними ознаками** учні складають по 2 – 3 речення з поданими словосполученнями, що дає змогу школярам розвивати вміння доцільно використовувати правописні конструкції у продуктивній мовленнєвій діяльності.

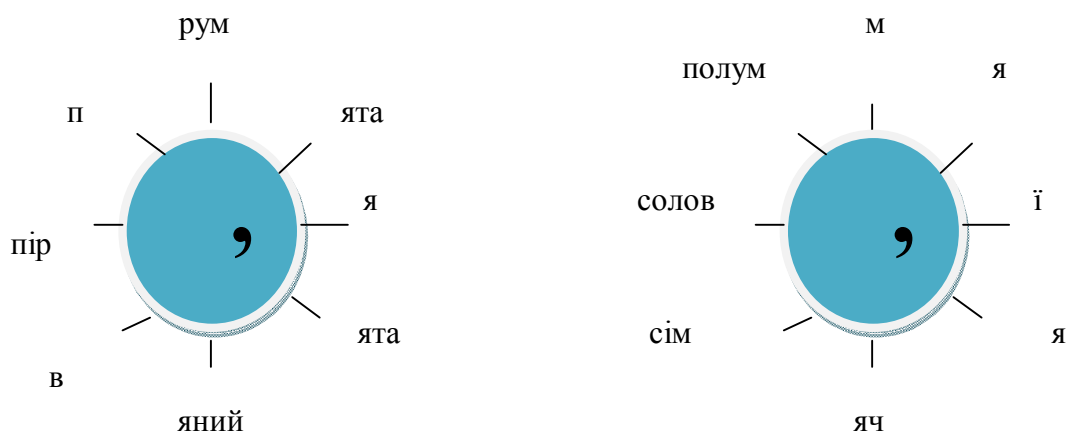
Орфографічне редагування як навчальна вправа полягає в тому, що учні, проаналізувавши вихідний мовний матеріал, вносять у нього певні зміни. Одним із завдань навчального редагування, яке підпорядковане опрацюванню конкретної лінгвістичної теми, є виправлення орфографічних помилок. Виявлення і виправлення помилок, з'ясування їх причин переконливо доведе практичну значущість опрацьованої теми, посилить інтерес до матеріалу, що, безумовно, сприятиме й попередженню подібних помилок у власному мовленні учнів.

Завдання. Допоможи тітоньці Сові перевірити, чи правильно її учень поділив слова для переносу. Виправ помилки. Склади речення зі словами, в яких ти знайшов помилки.

Дрі-зд, ту-дзик, вуз-ько, пе-ньок, від-крити, ба-буса, бур'-ян, сид-жу, в'єть-ся, при-йшов.

Орфографічне моделювання передбачає роботу з правописним матеріалом, смислове опрацювання одиниць мовлення, стимулює пізнавальну активність і самостійність учнів.

Завдання. Об'єднай частини слів, поясни правопис апострофа. Склади аналогічне коло.

Синтетичне конструювання як вид мовленнєвих вправ передбачає розвиток навичок будувати речення, тексти відповідно до мети й умов висловлювання. Ці вправи ґрунтуються на синтезуванні поданих слів, словосполучень у зв'язний текст. Зокрема, використовуючи опорний матеріал, учні створюють власні висловлювання.

Завдання. Виправ помилки у тексті, поясни орфограму. Продовж 3-5 реченнями розповідь про Україну.

україна – наш рідний край. Найбільша річка дніпро впадає у чорне море. На берегах дніпра розкинувся київ.

Творчі вправи і завдання мають на меті написання зв'язних висловлювань у певному стилі залежно від типу мовлення, дотримуючись правил правопису. Це перекази, твори, тексти офіційно-ділового характеру.

Уміння самостійно створювати власні висловлювання можна сформувати у молодших школярів лише на прикладах готових зразків. Наприклад, спиши вірш. У словах, де має бути апостроф, постав його. Склади свою казку про апостроф.

<i>Солов...ї в саду співали,</i>	<i>Не сумуйте, не журіться,</i>
<i>Пісню коники вели...</i>	<i>Пір...ячко до рук беріть!</i>
<i>Діти дуже сумували,</i>	<i>Пригадайте, придивіться</i>
<i>Що Апостроф не знайшли.</i>	<i>Й назажди запам...ятайте</i>
<i>Гороб...ятко й голуб...ятко</i>	<i>Де, коли його пишуть.</i>
<i>Здогадалися умить:</i>	<i>Добре правила вивчайте,</i>
<i>Пір...ячко візьміть, хлоп...ятка,</i>	<i>Правила ці треба знать.</i>
<i>Та й новенький напишіть!</i>	<i>Після букв, запам...ятайте:</i>
<i>Він же був такий маленький,</i>	<i>Бе, Пе, Ве, еФ, еМ та еР -</i>
<i>Може кіт його злизав?</i>	<i>Всі апостроф проставляйте</i>
<i>Чи вітрець підняв легенький.</i>	<i>Між Я, Ю, Є, Ї тепер!</i>
<i>Він у полум...я упав?</i>	<i>Надія Красоткіна</i>

Перекази мають важливе значення у навчальному процесі: сприяють оволодінню такими видами мовленнєвої діяльності, як слухання і читання, виробляють навички відтворення змісту висловлювання, створення власного тексту на основі первинного, допомагають учителям перевірити якість засвоєного учнями матеріалу. Працюючи над переказами, учні закріплюють правила побудови текстів різних типів, стилів і жанрів мовлення. Основним видом переказів у початковій школі є докладний переказ, а також молодші школярі пишуть стислий, вибірковий і творчий.

Початковою ланкою у написанні творів, ускладнених правописними завданнями, є **твори-мініатюри**. Так, **твори-мініатюри за опорними (контрольними) словами** можна використовувати після вивчення однієї або кількох граматичних тем із метою їх закріплення та вироблення орфографічних навичок. **Твори-мініатюри за поданим початком чи кінцівкою** сприяють розвитку творчої фантазії учнів, активізують їх мовлення. Перед тим, як писати такий твір, спочатку потрібно з'ясувати зі школярами, що може відбуватися далі чи які події могли б передувати сказаному. У роботі над **творами** не може бути єдиного стандарту. Тут допускається велика варіантність у підході до навчання, що пов'язано з класифікацією творів. У 2 – 4 класах учні пишуть твори-розповіді, описи, роздуми. Наприклад, запиши своє ім'я та імена своїх рідних. Склади твір-розповідь про свою родину, вживаючи слова з великою літерою.

У початкових класах учні також вчатьсЯ складати **тексти офіційно-ділового характеру: привітання, запрошення, написання листа друзів**. У ході навчання ділових паперів потрібно звернути особливу увагу на правильність їх укладання, на призначення і структуру документа, особливості мовного оформлення, на вміння чітко та аргументовано висловлювати думки. Документи складають за зразком, який є обов'язковим для всіх ділових паперів, за можливості його зміст пов'язується з реальним життям учнів, школи. Правильно складеним є лише той документ, у якому чітко і послідовно подано достовірну інформацію з дотриманням відповідних реквізитів і норм українського правопису.

Один із основних видів вправ – **робота над помилками**, оскільки без ретельного аналізу огріхів, яких припускаються школярі, не можна домогтися міцних знань правопису.

Висновки. Отже, спостереження за ходом навчального процесу в школі свідчать, що вчителям початкової школи на уроках української мови потрібно більше часу приділяти правописним вправам і завданням, які сприяють виробленню у молодших школярів умінь і навичок змістовно й грамотно створювати зв'язні висловлювання, адже саме ці завдання розвивають в учнів писемне мовлення та формують комунікативну компетентність.

Література

1. Бардаш М. В. Навчання орфографії у восьмирічній школі : посібник для вчителів української мови 5 – 8 класів та студентів філологічних факультетів педінститутів / М. В. Бардаш. – К. : Рад. школа, 1966. – 134 с.
2. Вашуленко М. С. Навчальна програма з української мови. 1 – 4 класи загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою [Електронний ресурс] / М. С. Вашуленко, К. І. Пономарьова, О. Ю. Прищепа, В. О. Мартиненко, С. О. Караман, Н. І. Лунько. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/index/php/ua/diyalnist/osvita/doshkilna-ta-zagalna-serednya/za-galna-serednya-osvita/149-diyalnist/osvita/doshkilna-ta-zagalna-serednya/zagalna-osvita/6225>.
3. Кочан І. М. Словник-довідник з методики викладання української мови / І. М. Кочан, Н. М. Захлюпана. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2005. – 306 с.
4. Методика викладання української мови в школі / За ред. С. Х. Чавдарова, В. І. Масальського. – К. : Рад. школа, 1962. – 372 с.
5. Методика викладання української мови в середній школі : навчальний посібник. / І. С. Олійник, В. К. Іваненко, Л. П. Рожило, О. С. Скорик ; за ред. І. С. Олійника. – 2-ге вид. – К. : Вища школа, 1989. – 437 с.
6. Методика развития речи на уроках русского языка : книга для учителя / под ред. Т. А. Ладыженской. – М. : Просвещение, 1991. – 240 с.
7. Словник української мови: в 11 т.; Т. 9. – К. : Наукова думка, 1978. – 916с.
8. Хом'як І. М. Лінгво-методичні засади навчання орфографії української мови в основній школі : дис. на здобуття наук. ступеня докт. пед. наук : 13.00.02. «Теорія та методика навчання (українська мова)» / Іван Миколайович Хом'як. – К., 2002.
9. Шевцова Л. С. Ситуативні завдання як засіб розвитку зв'язного мовлення учнів (5-7 класи) : дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.02. «Теорія та методика навчання (українська мова)» / Лариса Станіславівна Шевцова. – К., 2002. – 244 с.

В. В. Витюк, Л. С. Тарасюк

ОРФОГРАФИЧЕСКАЯ ГРАМОТНОСТЬ КАК ПОКАЗАТЕЛЬ УРОВНЯ ПИСЬМЕННОЙ РЕЧИ У УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ

В статье рассмотрено орфографическую грамотность как показатель уровня письменной речи у учащихся начальной школы и как одну из составной коммуникативной компетентности. Автор статьи предвидит решение намеченной проблемы путем выполнения системы правописных упражнений и заданий комплексного характера, который способствуют развитию правописной бдительности, памяти, творческого мышления, возбуждают интерес к обучению орфографии, помогают учителю стимулировать письменное творчество учащихся во всей его сложностях.

Ключевые слова: правописание, орфограмма, орфографическая грамотность, коммуникативная компетентность, репродуктивные, продуктивные, конструктивные, творческие упражнения и задания.

V. Vityuk, L. Tarasyuk

SPELLING LITERACY AS THE INDICATOR OF PRIMARY SCHOOL PUPILS WRITTEN SPEECH LEVEL

The article deals with the spelling literacy as an indicator of the level of written speech in junior schoolchildren and as one of the components of communicative competence in elementary primary school. The authors of the article foresee solving of the given problem by performing the system of spelling and grammar exercises and tasks of comprehensive character which promote the development of spelling vigilance, memory, creative thinking, excite interest in learning orthography, help teacher to stimulate pupils' written work in all its complexity.

Key words: spelling and grammar, orthogram, orthographic literacy, communicative competence, reproductive, productive, constructive, creative exercises and tasks.

УДК 378:007

О. С. Благосмыслов, С. С. Марченко

ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті проаналізовано дидактичні можливості, що надають комп'ютерні технології для вчителя технологій. Виявлено компоненти, які впливають на ефективність професійної підготовки майбутнього вчителя до використання комп'ютерних технологій. Доведено необхідність упровадження підготовки майбутніх учителів технологій до використання комп'ютерних технологій у майбутній професійній діяльності.

Ключові слова: комп'ютерні технології, вчитель технологій, інформатизація вищої освіти.

Постановка проблеми. В умовах стрімкої інформатизації суспільству необхідні спеціалісти нового типу, які володіють сучасними комп'ютерними технологіями. Не є винятком і вчителі технологій, підготовка яких повинна відповідати розвитку найсучасніших інноваційних технологій у галузі освіти та промисловості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. При розгляді питання використання